

SVEBRA 2016:1

Riktlinje för kontroll och underhåll av handbrandsläckare

Version 2.3

Denna riktlinje är beslutad av SVEBRAs norm- och certifieringskommitté och träder i kraft 2025-03-24

Innehåll

Kontroll och underhåll av handbrandsläckare	3
1. Bakgrund	3
2. Orientering	3
3. Syfte.....	3
4. Definitioner.....	4
5. Referenser	6
6. Avgränsningar	6
7. Tillämpning.....	6
8. Rutinkontroll (egenkontroll)	6
9. Kontroll och underhåll	7
9.1 Årlig kontroll och underhåll	7
9.2 Utökad kontroll och underhåll.....	8
9.3 Felaktig brandsläckare	9
9.4 Märkning.....	9
10. Register/dokumentation.....	10

Kontroll och underhåll av handbrandsläckare

1. Bakgrund

SVEBRA, Svenska Brandsäkerhetsföretag är en samhällsnyttig förening för brandsäkerhetsföretag med en vision att göra samhället brandsäkrare.

Föreningen har till uppgift att höja statusen för SBA, systematiskt brandskyddsarbete och öka kvalitén på de tjänster som tillhandahålls i branschen genom att bistå med kompetensutveckling i form av certifiering, normer och riktlinjer, utbildning, information och rådgivning.

2. Orientering

Brandsläckaren är ett effektivt släckredskap särskilt värdefull i brandens tidiga skede. En fungerande brandsläckare kan begränsa fara för liv samt skador på person, egendom och miljö.

3. Syfte

Syftet med SVEBRAs riktlinje för kontroll och underhåll av handbrandsläckare är att beskriva vad som ska ingå i kontroll och underhåll för att uppfylla lagstiftning, andra regelverk och rekommendationer.

Riktlinjen är framtagen i enlighet med:

- SS 3656:2018 Handbrandsläckare - Underhåll och omladdning
- SVEBRA 2024:1 Godkända åtgärdade brandsläckare
- Arbetsmiljölagen 3 kap 2§. Allmänna skyldigheter; lokaler samt maskiner, redskap, skyddsutrustning och andra tekniska anordningar ska underhållas väl. Lag (2002:585)
- Tillverkarens eller tillverkarens representants anvisningar

4. Definitioner

Brandsläckare	Handbrandsläckare tillverkad enligt SS-EN 3.
Brandsäkerhetstekniker	En SVEBRA-certifierad person med utbildning, erfarenhet och kunskap om varje åtgärd vid kontroll och underhåll.
Drivgasflaska	En gasflaska med en drivgas, placerad in- eller utvändigt på en brandsläckare, som vid aktivering skapar ett tryck i brandsläckaren för att driva ut släckmedlet.
Kompetent person	Person som har erforderlig kunskap att utföra rutinkontroll.
Kontrolljournal	I kontrolljournalen antecknas olika kontroller och händelser som har inträffat i verksamheten av kompetent person hos fastighetsägaren/verksamheten eller en utsedd representant.
Kontrollorganmärkning	Märkning som visar kontrollorganets ackrediteringsnummer.
Medlemsföretag	Företag som betalar medlemsavgift branschföreningen SVEBRA, Svenska Brandsäkerhetsföretag.
Mobila släckaggregat	Släckaggregat tillverkade i enlighet med SS 1866.
Omladdning	Påfyllning av släckmedel i en brandsläckare som har tömts helt eller delvis.
Plombering	Plomberingen finns vid säkringssprinten och syftet är att visa att brandsläckaren är oanvänd. När plomberingen tas bort eller bryts kan släckaren användas.

Punktsprinkler	Punktsprinkler är ett brandredskap som monteras i tak och aktiveras automatiskt vid en viss temperatur. Den vanligaste punktsprinklern innehåller pulver och aktiveras vanligtvis vid 68° C.
Register/dokumentation	Samlat dokument som kan vara digitalt som beskriver anläggningen och dess status.
SVEBRA-certifierad person	Person som har gått en SVEBRA-certifierad utbildning som avslutats med examination med godkänt resultat. SVEBRA-certifierad utbildning för att utföra kontroll och underhåll av handbrandsläckare enligt SVEBRA 2007:1 Brandsäkerhetstekniker.
Säkringssprint	Finns för att undvika att brandsläckaren utlöses av misstag.
Tillverkare	Ett företag som konstruerar och tillverkar en produkt samt säkerställer att produkten överensstämmer med gällande krav och släpper ut den på marknaden.
Tryckmätare	En mätare som visar vilket tryck som är i brandsläckaren och har ett grönt område som visar att den har godkänt tryck. Tryckmätare kallas även för tryckindikator eller manometer.
Återkommande kontroll	Den utökade kontrollen som återfinns i Arbetsmiljöverkets AFS 2023:11 kap 9.

5. Referenser

AFS 2023:11, kap 9	Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning
SS-EN 3	Brand och räddning – Handbrandsläckare – Del 7: Egenskaper, funktionskrav och provningsmetoder
SS-EN 1866	Brand och räddning – Mobila släckaggregat
SVEBRA 2024:1	Godkända åtgärdade brandsläckare
SS 3656:2018	Handbrandsläckare – Underhåll och omladdning. Utgiven 2018
SVEBRA 2007:1	Norm för krav på utbildning Brandsäkerhetstekniker
AFS 2023:12	Utformning av arbetsplatsen
SVEBRA 2015:1	Val och placering av brandsläckare
ISO 7010	Varselfärger och varselskyltar

6. Avgränsningar

Denna riktlinje anger specifika krav på kontroll och underhåll av brandsläckare men inte mobila släckaggregat eller automatisk fast monterad punktsprinkler.

7. Tillämpning

Medlemsföretag i SVEBRA har förbundit sig att tillämpa föreningens riktlinjer för kontroll och underhåll. Det gäller såväl i företagets egen verksamhet som vid marknadsföring och rådgivning till kunder.

8. Rutinkontroll (egenkontroll)

Med rutinkontroll avses den kontroll som utförs löpande av kompetent person hos fastighetsägaren/verksamheten eller en utsedd representant.

Kontrollen ska utföras regelbundet. Intervallet bör inte överskrida tre månader annat än i undantagsfall.

Vid kontrollen ska säkerställas att:

- årlig kontroll och underhåll har utförts
- brandsläckaren är placerad på avsedd plats
- brandsläckaren är tydligt skyltad med symbolskylt i enlighet med AFS 2023:12 eller ISO 7010
- brandsläckaren inte är blockerad
- brandsläckaren är lättåtkomlig
- brandsläckaren går att lyfta från sitt fäste
- brandsläckaren inte har några yttre skador
- brandsläckaren har läsbar hanteringsinstruktion på svenska
- tryckmätarens visare är i det gröna fältet
- brandsläckaren är plomberad

Resultatet av rutinkontrollen ska av den kompetenta personen registreras i kontrolljournalen.

9. Kontroll och underhåll

Kontroll och underhåll ska utföras minst en gång per år av en SVEBRA-certifierad tekniker som har kunskap om brandsläckare och tillgång till gällande lagar, regelverk och rekommendationer samt verktyg, skriftliga instruktioner och felmeddelanden.

Utbildning som certifierar person att utföra kontroll och underhåll av brandsläckare är SVEBRA 2007:1 Brandsäkerhetstekniker.

Kontroll och underhåll ska ske i enlighet med denna riktlinje och tillverkarens anvisningar.

9.1 Årlig kontroll och underhåll

Vid den årliga kontrollen ska det säkerställas att:

1. brandsläckaren är placerad på avsedd plats
2. brandsläckaren är tydligt skyltad med symbolskylt i enlighet med AFS 2023:12 eller ISO 7010
3. brandsläckaren inte är blockerad
4. brandsläckaren är lättåtkomlig
5. brandsläckaren går att lyfta från sitt fäste
6. brandsläckaren inte har några yttre skador
7. brandsläckaren har läsbar hanteringsinstruktion på svenska

8. tryckmätarens visare är i det gröna fältet
9. brandsläckaren är plomberad
10. brandsläckaren är av lämplig typ och storlek i enligt med SVEBRAs dokument "val och placering av brandsläckare", SVEBRA 2015:1
11. brandsläckaren är godkänd för kontroll och underhåll i enligt med SVEBRAs dokument "godkända använda släckare", SVEBRA 2024:1
12. slangen och dess munstycke har rätt utförande, fungerar och är oskadad
13. säkringssprinten är lätt att dra ut och att plomberingen bryts och ersätts
14. utlösningmekanismen har rätt utförande och är oskadad
15. Beroende på släckartyp
 - 15.1. trycksatta brandsläckare ska ha godkänt tryck
 - 15.2. brandsläckare med drivgasflaska ska öppnas och behållarens insida, komponenter och släckmedel ska vara godkända. Drivgasflaska ska ha korrekt vikt och i förekommande fall haft återkommande kontroll i enlighet med AFS 2023:11 kap 9.
 - 15.3. koldioxidsläckare har korrekt vikt och har haft återkommande kontroll i enlighet med AFS 2023:11 kap 9.

Resultatet av kontroll och underhåll ska av Brandsäkerhetsteknikern registreras i serviceregister/dokumentation.

9.2 Utökad kontroll och underhåll

Vid utökad kontroll och underhåll töms hela behållaren och det utförs en fullständig kontroll av brandsläckarens komponenter. Vid behov byts komponenter och släckmedel. Därefter återfylls och trycksätts brandsläckaren för att åter sättas i bruk.

Tidsintervallet för utökad kontroll och underhåll är enligt svensk standard:

- Vätskesläckare 5 år
- Pulversläckare 10 år
- Koldioxidsläckare 10 år

I SS 3656 står det att slang som är försedd med avstängningsanordning eller är avsedd för koldioxidsläckare ska provtryckas alternativt bytas ut mot ny i samband med utökad kontroll och underhåll. Provtryckning ska ske till det för behållaren angivna provtrycket.

I samband med utökad kontroll och underhåll ska även återkommande kontroll i enlighet med AFS 2023:11 kap 9 utföras på koldioxidsläckare och i förekommande fall på vissa drivgasflaskor.

9.3 Felaktig brandsläckare

Brandsläckare ska inte godkännas om:

1. SVEBRA eller tillverkare skickat ut felmeddelande om felaktig/återkallad brandsläckare
2. återkommande kontroll enligt arbetsmiljöverket alternativt utökad kontroll och underhåll enligt svensk standard eller tillverkarens anvisning inte är utförd
3. brandsläckaren eller någon reservdel saknas eller är bristfällig så att funktionen är nedsatt
4. brandsläckaren kan utföra fara för användaren
5. brandsläckaren har brister och är underkänd enligt dokumentet SVEBRA 2024:1 godkända åtgärdade brandsläckare

Om inte åtgärd för att rätta till ett fel kan vidtas omedelbart ska brandsäkerhetsteknikern omgående informera fastighetsägaren/verksamheten eller dess utsedd representant skriftligen om bristen.

För att inte försämra brandsäkerheten anger svensk standard att endast ett begränsat antal brandsläckare får avlägsnas i samband med utökat kontroll och underhåll.

9.4 Märkning

Följande uppgifter ska framgå på brandsläckaren:

- År och månad när årlig kontroll är utförd
- År och månad när utökad kontroll och underhåll är utförd
- Namn och kontaktuppgifter till leverantören som har utfört kontrollen
- Märke som identifierar SVEBRA-certifierad person
- Om det finns anmärkning i dokumentationen

När brandsläckare förses med kontrolletikett ska den placeras så att märkningen inte täcker någon del av tillverkarens märkning eller användarinstruktion.

Om det finns allvarliga fel på brandsläckaren ska den märkas på en framträdande plats med FUNGERAR EJ eller liknande, brandsäkerhetsteknikerns identifikationsmärke och datum samt att skriftligen informera uppdragsgivaren/beställaren.

10. Register/dokumentation

Efter utförda kontroller ska arbetet dokumenteras i ett register där varje brandsläckare går att identifiera, till exempel genom ett unikt nummer.

I registret ska det finnas:

- information om var brandsläckaren är placerad
- tillverkare, mängd och typ av släckmedel
- resultatet av kontroll och underhåll, det vill säga om brandsläckaren är godkänd i enlighet med SVEBRAs riktlinjer
- om reparation eller annan åtgärd krävs
- vilket datum (år, månad och dag) som kontroll och underhåll utfördes
- vilket datum (år, månad och dag) som senaste utökade kontroll och underhåll utfördes
- vem som har utfört kontroll och underhåll

Registret ska hållas tillgängligt eller överlämnas till kund efter det att arbetet har utförts.